

Beste mensen,

Vandaag begint in de evangelielesing van Lucas het zogenaamde Grote Reisverhaal (9:53) dat pas eindigt met de Intocht in Jeruzalem. In dit gedeelte van zijn evangelie verhaalt Lucas ook alles wat hem onderscheidt van de andere drie evangeliën: parabellen, ontmoetingen, voorvallen etc. die je alleen bij Lucas vindt.

In de preek bespreek ik vooral het dramatische begin: het pijnlijke afscheid van Galilea en de ongebruikelijke reis door het gebied van de Samaritanen. De nadruk ligt daarbij op de moed van Jezus en op zijn trouw aan zijn zending. En passant komt ook de rol van de Samaritanen in de jonge kerk ter sprake. Zij waren volgens Handelingen de eerste niet-joden, die in grote getale toetraden. In het evangelie van Johannes (4:1 e.v. Jezus in gesprek met de Samaritaanse vrouw) komt het belang van de Samaritanen voor de christelijke theologie naar voren: die vrouw geeft een Samaritaanse definitie van Messias, die Jezus beaamt (vers 25 en 26): Messias, niet zozeer als Davidische koning, maar als Leraar, die alles - wat hij vanuit de hemel weet - ons zal verkondigen.

Voor vandaag is het vooral van belang Jezus te zien als vriend van de (gediscrimineerde) Samaritanen.

Een mooie zondag, Hans

DETIENDE ZONDAG IN HET JAAR C

1 Koningen 19:16-21

Lucas 9:51-62

Bennekom 2016

Het is een uiterst dramatisch moment, waar het evangelie deze zondag over spreekt. Jezus heeft zo juist afscheid genomen van Galilea, zijn geboortegrond, waar hij ruim dertig jaar heeft gewoond en gewerkt. Eerst als timmerman en later als een rondtrekkend Rabbi en profeet. Aanvankelijk had hij als leraar groot succes. Maar nu moet hij constateren: uiteindelijk is mijn zending jammerlijk mislukt.

De steden Kafarnaum, Nazareth, Betsaida, Chorazin hebben hem ruwweg afgewezen. In deze roerige en onrustige tijd zijn ze van zijn kritische kijk op godsdienst en samenleving niet gediend.

Wat nu? Zal hij het opnieuw gaan proberen? Nu in het zuiden? Daar, in een voor hem vreemde omgeving? In Judea en vooral in de hoofdstad Jeruzalem, de stad van de enige tempel van de Grote Koning?

Lucas, die de tragische afloop kent van dit gewaagde avontuur, beschrijft dit moment in een verheven stijl: zijn beste theologische vocabulaire haalt hij ervoor uit de kast. Hij schrijft plechtig:

En het geschiedde,
toen de dagen meer een meer vervuld raakten
dat hij verheven zou worden...

Hij bedoelt: opgeheven aan het kruis... verheven tot Messias

Ja, maar, dat is theologie achteraf. Achter de feiten aan... Hoe voelde Jezus zich op dat moment zelf? Daarover zwijgt de evangelist... of toch niet helemaal. Hij laat zich een woord ontvallen, dat zoiets betekent als: hij *vermande* zich, hij raapte alle moed bij elkaar en zette koers naar de heilige Stad.

Heeft hij op dat moment gebeden om Gods bescherming en zegen op zijn tocht, op zijn missie? Je mag het aannemen. Zeker, gezien zijn laatste woorden: Eli, Eli, mijn God waarom hebt u mij verlaten? Hoe het ook zij, hij gaat – in trouw aan zijn roeping – voor hem de moeilijkst denkbare weg.

We hebben nauwelijks tijd gehad om deze moedige stap te verwerken, of we vallen van de ene verbazing in de andere. Jezus doet nu iets wat niemand in die tijd deed! Iedereen die naar Jeruzalem reisde, liep met een grote boog om het gebied van de Samaritanen heen. Hij niet.

Hij zond leerlingen voor zich uit om zijn komst bij hen voor te bereiden. Toen ze hem in het ene dorp niet wilden ontvangen, omdat zijn reisdoel Jeruzalem was, ging hij met zijn leerlingen - zonder morren - naar een ander Samaritaans dorp.

Had Jezus dan iets met Samaritanen? Je zou het zo denken. Een paar bladzijden verder houdt hij immers zonder aarzelen de hele wereld een Samaritaan voor als hét toonbeeld van Barmhartigheid; en hij schuwt het niet om met een Samaritaanse vrouw een mystiek gesprek te hebben over de komende Messias (Joh. 4). Geen wonder dat zijn tijdgenoten en medegelovigen hem denigrerend uitscholden: Jezus, je lijkt zelf wel een Samaritaan (Joh. 8:48).

Volgens de Handelingen der Apostelen zijn de Samaritanen een van de eerste der volkeren, die na de dood van Jezus, hem in groten getale begonnen te volgen (Handelingen 8). Of, zoals Johannes getuigt, Jezus heeft tijdens zijn leven al over de Samaritanen gezegd: de velden staan rijp voor de oogst. Bid de Heer van de oogst, dat hij werkers stuurt in zijn wijngaard.

Ook dit evangelie zal (volgende week) die verwonderde uitroep van Jezus met instemming herhalen.

Twee karaktertrekken van Jezus komen in dit korte stukje evangelie naar voren. Hij is in de eerste plaats een mens van uitzonderlijke moed, die daarom ook trouw kan zijn aan zijn roeping tot het uiterste toe; zelfs tot de dood er op volgt.

Bovendien is hij in staat – tegen de hele cultuur van zijn tijd in – met andere ogen te kijken naar een bevolkingsgroep, die door Jan en alleman wordt gediscrimineerd en afgeschreven. Hij blijft hen zien als mensen om van te houden, mensen om op te nemen in je samenleving, mensen om mee samen te werken.

Laat staan, dat hij ook maar één ogenblik zou instemmen met Jakobus en Johannes, die God om vuur willen bidden, dat hen ter plekke moet vernietigen en van de aarde wegvagen!

Het is vermoedelijk dan ook duidelijk welke vragen dit evangeliefragment aan ieder van ons stelt:

reikt mijn en jouw moed tot aan de grenzen van: ‘wat de toekomst ook brengen moge’? en, welke groep mensen passen maar moeilijk – of nog steeds niet - in ons ideaalbeeld van Nederland? En zou ik daar iets aan willen doen?

Jezus staat voor de ergste crisis van zijn leven en met alle bijeengeraapte moed wordt hij zelf voor ons - letterlijk - de gediscrimineerde Barmhartige Samaritaan. Zijn trouw wordt de onze.

Dan zegt hij ook tegen ons wat hij zei tegen mensen, die hij onderweg naar Jeruzalem tegenkwam: kom en volg mij, we hebben geen tijd te verliezen:

Wie de hand aan de ploeg slaat en
omkijkt naar wat achter ons ligt,
is niet geschikt
voor het koninkrijk van God.